

ENTREVISTA

Kazuo Ishiguro

Novel·lista britànic

LD. Per què és tan important per a vostè evocar records?

KI. Si narres una història només a mesura que va tenint lloc, et limites. Per això la memòria és com una mena de tècnica literària que utilitzo gairebé sempre. Explicar una trama recurrent als records m'agrada més que parlar d'una època de forma contemporània, perquè em permet fer salts en el temps. Però més enllà de la complexitat literària que em proporciona, haig d'admetre que la memòria és un recurs que em fascina.

LD. Per què?

KI. Perquè és el mètode que tots utilitzem per explicar-nos la nostra pròpia història, però alhora és una eina tan precisa, que ens permet manipular i tergiversar el que realment ens ha succeït en el passat.

LD. I per això no acostuma a situar les històries dels seus llibres a l'època actual?

KI. Abans que explicar el que li succeeix a un personatge de forma lineal, prefereixo mostrar com ha anat evolucionant al llarg de la seva vida. M'interessa mostrar com aquest individu s'explica a ell mateix què és el que l'ha portat a la seva situació d'ara a través del record de les coses que li han anat passant. La memòria et permet estructurar la trama de la novel·la d'una forma molt més lliure: pots jugar amb el temps i alhora pots jugar amb la vaguetat que impliquen els records. Al lector sempre li queda el dubte de saber si allò realment va passar així o si la memòria del personatge ha manipulat els records.

LD. L'acció de 'Quan érem orfes' bascula entre Londres i Xangai, però vostè no té un especial interès a mostrar el contrast entre el món occidental i l'oriental...

KI. És cert. El tema de la migració no és central en les meves obres, com per exemple sí que ho és als llibres de Salman Rushdie. A la novel·la, Christopher Banks, el detectiu protagonista, torna a Xangai, la seva ciutat natal, després d'haver viscut molts anys a Londres. Ara bé, per mi, és més important el viatge en el temps que aquesta migració li suposa, que no pas el viatge en l'espai. Dit d'una altra manera: els diferents escenaris de la novel·la no són el que importa, són només l'excusa per separar geogràficament i culturalment dues etapes de la vida del protagonista: la infància i l'edat adulta.

LD. Precisament, la novel·la reflexiona sobre el desfasament que hi ha entre el món idíl·lic de la infància i la dura realitat del món adult...

KI. És un dels temes importants del llibre. Christopher Banks pateix aquest contrast d'una forma molt dura, perquè no ha tingut uns pares que l'introduïssin en la dure-

CRISTINA CALDERER

sa del món dels adults d'una forma gradual.

LD. Banks, com la majoria de protagonistes dels seus llibres, és un personatge sexualment molt poc actiu. Com a escriptor, no li interessa el sexe com a matèria literària?

KI. No gaire, però no és degut a cap raó puritana. Parlar de sexe o de menjar en un llibre té un efecte molt directe, molt immediat en el lector i això pot trencar fàcilment l'equilibri d'una novel·la.

LD. Molts escriptors no se senten prou lliures per introduir escenes de sexe en els seus llibres fins que no són autors consagrats, però aquest no és el seu cas...

KI. És cert, quan ets un escriptor conegut tens més llibertat per arriscar-te. En el meu cas, després de guanyar el Booker Prize, que està considerat el premi literari més important d'Anglaterra, suposo que ja

tinc prou llicència per fer-ho. Però fins ara, no ho he trobat necessari en les meves novel·les, perquè trobo que les escenes explícites de sexe haurien distorsionat la història. És una qüestió de continguts: si l'argument m'ho demanés, no tindria cap problema per parlar-ne.

LD. Tant el protagonista d'"Els inconsolables", la seva novel·la anterior, com el de 'Quan érem orfes' intenten fixar el seu passat. L'una és el punt de partida de l'altra?

KI. Les meves tres primeres novel·les giraven al voltant del mateix tema: una persona que mirant enrere no es veu capaç d'enfrontar-se a algun fet del seu passat que el fa sentir culpable. A 'Els inconsolables', en canvi, i en la meua darrera novel·la, també, el tema ja és un altre: ara m'interessa mostrar un adult que intenta reparar alguna cosa

que se li va trencar durant la seva infància.

LD. Hi creu, en la frase "mai no es massa tard per"...

KI. Quan una cosa es trenca en la teua vida, ho fa per sempre. Però inconscientment, els humans tendim a creure que sempre estem a temps de canviar les coses. Per això, moltes vegades no som conscients que actuem moguts per un sentiment irracional provocat per alguna cosa que ens va succeir en el passat. La persona que escollim estimar, els amics que triem, la feina que agafem... no sempre són el resultat d'una elecció lògica, com acostumem a creure, sinó que en realitat pot passar que els triem perquè a través d'ells ens reconciliem amb alguna cosa que es va trencar temps enrere.

LD. Dos grans temes en cinc novel·les... Creu que és cert el títol

"Més enllà de la complexitat literària que em proporciona, haig d'admetre que la memòria és un recurs que em fascina"

"És cert que hi ha autors que sempre estan escrivint sobre les mateixes obsessions per molts anys que passin"

que un autor en realitat sempre escriu el mateix?

KI. Fa uns quants anys hauria respost sense pensar-m'ho gaire que sí, però ara ja no n'estic tan segur. Quan vaig acabar la meua tercera novel·la, vaig veure clar que ja havia dit tot el que volia dir sobre el tema de mirar el passat i amagar-se d'un mateix. Així que amb 'Els inconsolables' vaig explorar nous territoris. A més, pensa que vaig escriure la meua primera novel·la quan tenia 25 anys. Ara que en tinc quasi el doble, no puc tenir els mateixos interessos ni pensar de la mateixa forma que llavors. Jo sóc una persona diferent i el món alhora també és molt diferent. Encara que sí que és cert que hi ha autors que sempre estan escrivint sobre les mateixes obsessions per molts anys que passin.

► ► ►